

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SAPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

PROBLEMA UCRAINEANĂ

Din păcate, Regatul unitar al României Mari, creație a jertfei totalitare a celor 800.000 de mucenici „regăteni“, suferă din nou de boala: „problema ucraineană.“ Exact, nu este și nu poate fi vorba de o „problemă“ ruteană, cum respingem să discutăm o „problemă“ maghiară, revizionistă sau antirevizionistă. E mai curând vorba de o plagă „ucraineană.“

La o problemă, se poate discuta de ceva real sau cel puțin necunoscut, dar care există și poate sau trebuie găsit, adus la un numitor comun.

„Problema“ maghiară, revizionistă sau antirevizionistă, — se pare, că Românul verde admite să i se discute posibilitatea revizionării fruntariilor Țării sale în spre rău, ca să poată fi „antirevizionist“?! — ca și așa poreclita „problemă“ ruteană este scornirea artificială a celor interesați, spre a contrabalansa, a întuneca adevărata problemă, adevăratul pericol, care amenință existența milenară a Neamului și Statului național român. Refuzăm, pur și simplu, să o discutăm.

Atunci, de ce este vorba aci?

Desigur, nu de o „problemă“, ci de plagă ucraineană, care a luat din nou drumul presei și al parlamentului democrat. E vorba de aceeași obrăznicie ruteană, ca cea de-acum câțiva ani a renegatului Cracalia, biată victimă a dlui N. Iorga. Atunci, fostul deputat m'a onorat cu niște invective, cărora le-am răspuns în mod atât de drastic, încât a tăcut chitic.

Astăzi, același fost premier a ridicat, iarăș, cuvântul în Senatul României, înfierând, cum se cuvine, impertinența ruteană, de data aceasta a vicariatului ucrainean de fond latin și de formă (sau pro forma) orientală — sau pe înțelesul poporului: unit.

Concordatul Regatului român, încheiat cu episcopatul la-

tin de Roma, — de jure, numai un stat catolic poate încheia un „concordat!“ — de către un ministru român, fără ca el să fi fost până acuma ratificat de „Corpurile legiuitoare“ — a impus un șir nesfârșit de umiliri Țării și Neamului român ortodox...

O verigă din interminabilul lanț rușinos este palma, aplicată de pledoaria episcopului gr-cat. de Maramurăș, al cărui nume nu-l mai transcriem aci.

Nu putem admite și înțelege, cum de s'a putut găsi un episcop român, care pretinde, că se trage din neamul Daco-Roman, și care să așeze în scaunul de vicar la Cernăuți pe un străin de neam.

Oare, părintele episcop de Maramurăș vrea să perpetueze politica de desnaționalizare, practică de defunctul guvern austriac?

Întrebarea aceasta este, de sigur, ne la locul ei, căci doar nimeni nu a putut să nu-și facă cruce la auzul „faimosului“ discurs, rostit de el, „discurs“, care a fost primit cu revoltă de întreaga suflare românească ortodoxă și va fi primit cu chiote de bucurie de către „latinitatea“ apostolică dela Buda-Pesta.

Cum bine a remarcat dl profesor N. Iorga, în Țara Marelui Ștefan cel Sfânt există două parohii românești, putând fi deci înscăunat un vicar pentru *uniți*, cum cere „pactum conventum“, în persoana unui cleric *Român*, — iar nici decum un vicar ucrainean pentru *Românii* și rutenii de subt jurisdicțiunea episcopatului de Maramurăș. În deosebi, că acest domn vicar, al cărui nume ilustru nu interesează aci, — are de sigur un nume ucrainean, de-ți vine să strănuți — nici nu cunoaște limba credincioșilor săi din cele două parohii bucovinene, fiind nevoit să scrie lor și Domnului Ministru al Cultelor în limba lui Wolodimir Wynnytșenko.

Acum câțiva ani, din nou s'a discutat iredentismul rutean, ținut treaz de clerul ucrainean de ambele confesiuni, având astăzi și sprijinul episcopului de Baia-Mare și al vicarului de Cernăuți, iredentism, care tindea atunci, cum tinde și astăzi, la crearea unei Ucraine Mari, subt domnia cărui stat să se înglobeze Ucraina bolșevică, Galiția polonă, Bucovina de Nord, ce spun eu? întreaga Bucovina, ba și Moldova până la Roman, argumentându-se, că rutenii ar fi băștinași pe acele meleaguri din Moldova întregită. Astăzi, episcopul de Baia-Mare, pe care dl N. Iorga nu s'a sfiit să-l demaște în Senat, ca unul, ce „a avut întotdeauna față de Statul

Păstoriți turma lui Dumnezeu care o aveți, priveghind asupra ei, nu de silă, ci cu plăcere, nu pentru agonisită urâtă, ci din osârdire.

1 Petru 5, 2.

Român o atitudine puțin respectuoasă“ — oricât îl apăra pr. senator guvernamental, dar antifrancomason Aurel Dragoș, — întinde o mână de ajutor iredentiștilor ruteni, crezând, că servește interesele mitropoliei din Blaj și Făgăraș.

Și acum a avut cuvinte omagiale la adresa „cancelariei austriace a Înaltului împărat dela Viena“, Iosif al doilea, laicizatorul Austriei...

În orice caz, nicicând nu ne puteam imagina ca un episcop român unitat, să poată pune azi un vicar rutean la Cernăuți, azi când conștiința națională trebuie întărită la graniță, și nu slăbită.

Este ușor de înțeles în ce categorie îl va așeza istoria neamului nostru pe vlădica român-unitat dela Baia-Mare. G. St.

Parastas pentru Episcopul Nicolae Ivan în catedrala din Cluj.

În ziua Întâmpinării Domnului, în toate bisericile din Eparchia Vadului, Feleacului și Clujului, s'au înălțat rugăciuni fierbinți Creatorului pentru odihna adormitului robului lui Dumnezeu Episcop Nicolae Ivan, dela a cărui moarte se împlinește un an.

La Cluj, parastasul a fost oficiat de P. Sf. Episcop Nicolae Colan, înconjurat de un sobor de preoți: dnii consilieri Dr. Seb. Stanca, Laur. Curea, Arhid. Dr. Ioan Vască, prof. P. Curea. Pr. Ion Goron, Pr. Fl. Mureșan, Pr. Cioara, diaconii V. Bogdan și Anatolie Scurtu. Au

Episcopul Nicolae Ivan.

asistat dñii: Alexandru Lapedatu, Dr. Eugen Dunca, prefectul județului, Ștefan Metes, fost subsecretar de stat, prof. Dr. O. Bucevschi, prof. Dr. G. Munteanu, prof. Dr. G. Stănescu, etc. Răspunsurile au fost date de corul Academiei teologice, condus de dl prof. Dr. Vasile Petrașcu.

După parastas, P. S. Episcop Nicolae Colan a rostit un panegiric de o rară frumusețe despre personalitatea Episcopului Nicolae Ivan.

Plecând dela citatul biblic „Acum slobozește pe robul Tău Stăpâne după cuvântul Tău în pace“ (Luca II, 29), P. Sf. Episcop Nicolae Colan, compară pe răposatul Episcop Nicolae Ivan cu dreptul Simeon. Ca și aceasta, răposatul Episcop a ajuns după o muncă îndelungată, să-și vadă visul cu ochii.

Născut în Aciliu, din părinți țărani, Nicolae Ivan moștenește dela părinți dragostea de lege și de neam. Învață mai întâi la școala primară din satul său natal, apoi la liceul din Sibiu, iar după terminare se înscrie la Seminarul teologic din Sibiu.

Își începe cariera vieții ca învățător în Săliște, apoi ajunge duhovnic la penitenciarul din Aiud, protopop în Alba-Iulia „cetatea umilirii și a înălțării noastre“, și în fine asesor la Sibiu.

După război, Nicolae Ivan era omul indicat par'că și de „degetul lui Dumnezeu“ și de vrerea oamenilor, să organizeze noua Eparhie a Vadului, Felea-cului și Clujului. A venit la Cluj, aducând doar „condeiul“, dar prin munca sa și a iluștrilor săi sfătuitori și colaboratori, a ajuns să dea o întocmire pilduitoare noiei Eparhii. I-a reușit să întemeieze o școală de înaltă cultură teologică, să aibă tipog-

rafie, librărie și foaie eparhială, a obținut un palat frumos demn de reședință episcopală și mai presus de toate acestea, i-a reușit să vadă terminat „Sionul Ortodox“ din Capitala Ardealului, mărețul locaș de închinare înălțat în semn de mulțumire Celui Atotputernic, pentru grija pe care ne-a purtat-o.

P. S. Episcop Nicolae Colan, își încheie frumosul panegiric,

urând credincioșilor, să-și ia ca model de viață pe răposatul în Domnul și din pilda vieții lui, să învețe două lucruri: credința în Dumnezeu și încredere în destinele neamului. I. E. N.

„Sârguiți-vă nu pentru hrana cea pieritoare, ci pentru hrana ce rămâne pentru viața vecinică, pe care vă va da-o Fiul omului, căci pe acesta și-a pus pecetea Dumnezeu Tatăl.“

Ev. Ioan, 6, 27.

CUM EDUCĂM TINERETUL?

La una din școlile normale din Ardeal s'a descoperit în decursul anului trecut un nucleu comunist. Descoperirea acestui viespar a produs îngrijorări în conștiința educatorilor, cari au rămas uluiți în fața rezultatelor dezastruoase, pe cari nu le așteptau, gândindu-se la strădania lor bineintenționată de fiecare zi. Pentru a face epurarea cuvenită în interiorul școlii, celor împlicinați li s'au aplicat sancțiunile dictate de natura abaterilor, fiind eliminați din toate școlile secundare din țară. Ministerul Educației naționale a radiat unora dintre cei mai vinovați pedeapsa, deși inspectorul trimis în anchetă constatase vinovăția elevilor și propusese celor în drept măsurile de rigoare. Dela sine se înțelege că anularea pedepsei s'a făcut pe baza unei presiuni politice.

Faptul ar putea fi inseriat din partea unora la diverse și considerat ca lipsit de importanță pentru ansamblul vieții de stat. El denotă însă o morbiditate socială, care și-a găsit adăpost și în conștiința oficialității de stat. Factorii educativi, fie de natură colectivă, nu găesc totdeauna colaborarea și sprijinul necesar pentru promovarea bunelor lor intenții educative în organele Statului. Dovadă concludentă e cazul semnalat mai sus.

Educația este influența pe care o exercită o generație asupra altei ge-

nerații sau după cum o definește păr. Toma Chiricuță „o activitate conștientă și bine coordonată, depusă de un om sau de o colectivitate, de oameni asupra unui om sau colectivități de oameni în vederea creării unei personalități puternice superioare“. Deci scopul de căpetenie al educației este formarea personalității creatoare, care să înglobeze în conținutul ei și caracterul moral, a cărui necesitate pentru societate este recunoscută.

Ca să putem ajunge la atingerea scopului preconizat de educație, alături de familie, școala are o mare îndatorire; familia începe lucrarea educativă, iar școala o continuă și am îndrăzni să spunem că o desăvârșește, când și-a înțeles pe deplin rolul. Menirea școlii este ca să clădească viața sufletească a tineretului, disciplinându-i toate resorturile morale, în vederea rolului ponderos și a responsabilității de mai târziu. Devotamentul și pilda educatorilor în școală are o înrăurire covârșitoare asupra școlarilor, în curs de dezvoltare și înfiripare a convingerilor cu cari pleacă în viață. Suntem dispuși să credem că zelul și munca profesorilor ar produce exemplare alese pentru societate, bine înțeles cu concursul efectiv al tuturor celor chemați să facă aceasta și fără imixtiunea dezastruoasă a politicianismului, de cari sunt legate o serie nesfârșită

de racile, cari destramă și pregătesc ruina vieții noastre de stat.

Influența nefastă a politicianismului este astăzi vădită în instituttele de învățământ. Începând cu numirile și terminând cu înlocuirea celor mai devotate elemente după criteriile politice dictate de clica cluburilor, viața noastră școlară prezintă un spectacol, care ne îngrijorează și ne impune să semnalăm la timp dezastrul atât al învățământului cât și al educației, eclipsată în roadele ei de ostilitatea venală a politicianismului. Chiar și cartea didactică, care după spusele dlui N. Crainic trebuia să însemneze „o exaltare a istoriei noastre naționale, o preamărire documentată a pământului nostru cu flora și fauna lui, o apoteoză a eroicului românesc..., o încredere fanatică în viitorul acestui neam și un cult al jertfel pentru el...“, a fost schimbată integral în structura ei. Și pentru ce? Pentru a menaja susceptibilitățile publicului minoritar, a cărui valoare numerică nu poate fi nesocotită în alegeri din partea politicianilor dornici de căpătuală și aceasta în dauna bunelor moravuri ale societății. Renunțăm la afirmarea demnității noastre etnice și religioase în fața tineretului, care trebuie să se contopească cu destinul acestui neam, — pentru a nu jigni sentimentele dubioase ale minoritarilor. E de neînțeles. Că într'adevăr nu este o invenție ceceace afirmăm aici, e suficient să amintim intervenția pornită dintr'o officină ocultă de a se da precădere umanitarismului în fața naționalismului și aceasta în cadrul materiilor de învățământ. Ori aceasta însemnează nici mai mult nici mai puțin decât o strecurare discretă și lentă a negativismului -- reprezentat prin francmasonerie și comunism -- în învățământul de toate gradele. Fiindcă e un lucru îndeobște cunoscut că în dosul formulei umanitariste se ascund toate curentele destructive, cari încearcă să pună stăpânire pe conștiința cetățenilor buni ai acestei țări, începutul făcându-l cu tinerele ge-

FOILETON

Frăția Ortodoxă Română.

Al treilea an de luptă.

(Urmare)

de I. MATEIU

Secția Caransebeș și-a trecut examenul de capacitate la marile serbări din toamna trecută, unde virtuțile bănățene au strălucit în vechea lor podoabă națională. Realizările durabile din centrul Eparhiei, inaugurate atunci, la cari membrii secției noastre au contribuit atât de mult, difuzarea ideilor FOR-ului printr'o propagandă de mare elan, festivitățile impresionante cu prilejul înființării cercurilor, sau a altor praznice de obște, dau Caransebeșului un relief deosebit, vrednic de subliniere la un popas sărbătoresc ca cel de astăzi. Biblioteca ce-o redactează, în condiții literare și tehnice ireproșabile, ajungând la 10 numere încheiate, dau dreptul dlui Cornel Corneanu, președintele neîntrecut și plin de merite să privească trecutul cu mândrie, fiind sigur de succesele reale ce le va culege în viitorul apropiat.

În sfârșit Secția Cluj, cu bogate resurse intelectuale, ce-i impun, în orice împrejurări, obligații mai mari și rezultate mai considerabile, a avut în câteva cercuri și orașe norocul unor căr-

turari idealști, cari pe deasupra ispitelor de vremele nice mării, s'au devotat FOR-ului și năzuințelor lui generoase, cu toată căldura iubirii lor de Biserica ortodoxă. Astfel s'au ținut cicluri de conferințe religioase, serbări și șezători duhovnicești, împărțiri de ajutoare la familiile sărace, ofrande la zidiri de biserici, case culturale și troițe ca în Câmpeni, Zlatna și Alba-Iulia, înființări de coruri și organizări de concerte religioase ca la Dej, strângerea legăturilor sufletești între membrii asociației și crearea de celule active în toate parohiile, ca la Luduș, înghețarea de officii de asistență gratuită ca cel din Zlatna. Dar ceceace constituie titlul de glorie al secției Cluj este activitatea uimitoare a cercului Reghin, de sub conducerea doctorului Eugen Nicoară. Marele mecenat și incomparabil creștin, a săvârșit și în anul trecut un apostolat fără seamăn, punând la cale nu mai puțin de 326 conferințe, serate religioase prin toate comunele cu cântări, predici și cuvântări, făcând să ruleze pretutindeni magnificul film despre *Viața lui Iisus*, urmărit cu neînchipuită emoție de mulțimea țărănilor noștri. Nu putem recomanda în de-ajuns secțiilor noastre, întrebuintarea acestui suveran mijloc de educație religioasă a sufletului popular și claselor muncitorești dela orașe.

Doctorul Nicoară a mers însă și mai departe. A înălțat o serie de monumente întru cinstirea Eroilor și a ridicat numeroase troițe, a tipărit în câte 10.000 de exemplare „Cartea de rugăciuni“ și cele

„10 porunci ale bunului ortodox“, împărțindu-le gratuit plugarilor noștri, suportând singur toate cheltueile acestor lucrări, în suma de 129.100 Lei.

E de sigur prea puțin a-i mulțumi din acest loc de praznic obștesc, pentru o asemenea operă grandioasă și pilduitoare. Însă iubirea recunoscătoare în care-i învăluim chipul de rară modestie, îl va însoți mereu pe cărările vieții sale de ortodoxism cuceritor, exprimat în vestirea cuvântului, în tămăduirea suferințelor și în acte de binefacere.

Alături de el se cuvine să pomenim și pe al doilea cărturar vrednic în persoana avocatului Ioan Vescan din Tg.-Mureș, care zidind în aceste vremi de criză cu jertfa enormă de 1.200.000 Lei frumoasa biserică de curând sfințită din comuna sa Vișoara, s'a ridicat în rândul marilor ctitori religioși ai Ardealului românesc, profund ancorati în sfințele tradiții ale ortodoxiei mântuitoare.

Tot aici rostim cu emoție numele moldoveanului Gheoghe Sion, cetățean de onoare al Clujului, care după darul princiar făcut Universității prin frumoasa sa bibliotecă, a venit acum să-și incununeze bătrânețea cinstită, cu un gest vrednic de amintirea glorioșilor boieri de altădată, lăsând toată averea considerabilă ce o are, Sf. Episcopii ortodoxe a Vadului, Felea-cului și Clujului.

Prin contrast cu aceste acte personale de rară jertfelnicie, suntem siliți să constatăm, că situația materială a asociației noastre se găsește în

nerații, cari se găsește în plină dezvoltare sufletească.

Tot din prea multă condescendență, rău înțeleasă și din cauza influenței nefaste a ocultismului, dușman tineretului românesc, s'a strecurat în literatura didactică un naționalism dulceag și incolor, precum și bucăți deadreptul imorale. Pomenim numele lui T. Arghezi, un specimen literar, care ne-a pângărit literatura și cu o „Carte de jucării” scrisă expres pentru copii, în care găsim fraze și expresii ca aceasta: „Din pricina unei perversități intelectuale Barutu (un copil) confundă literatura cu untura.” Sau: „La un internat un pedagog mizantrop, ras de mustăți și cu buzele vinete de misticism, se va uita ca un demon fotografic.” Am putea continua cu înșirarea obscenităților, dar nu e necesar. Ajunge doar atât să încreștăm cu durere că literatura noastră didactică e inundată de scrisul unor publiciști, străini de ceea ce cere viața spirituală a tineretului nostru pentru fixarea axei morale, atât de mult reclamată de vremurile prin cari trecem.

Dacă mai adaugem la cele pomenite, tentațiile prilejuite de diferitele reprezentări cu caracter imoral, precum și de desmățul social, care oricât am încerca să-l ascundem, există, credem că e îndreptățită întrebarea pusă: dacă creștem o generație de tineri echilibrați sufletește — cu convingeri creștinești și românești, — sau ceea ce facem e numai un simulacru?

Ținând seamă de puținele considerații în legătură cu dușmanii cari pândesc și prejudiciază succesul educației, precum și de reușita pe care a avut-o educația în trecut, când era un contact viu și permanent între școală și biserică, ajungem la concluzia că acest contact permanent, trebuie reactualizat, dar nu declamatoric, ci real. La umbra crucii și sub directa călăuzire a principiilor moralei creștine, scutite de relativism, vom putea da tineretului armătura spirituală puternică, cu care să pre-

întâmpine viforul comunismului, bolșevismului sau al francmasoneriei.

Dacă vom ajunge să realizăm această conlucrare între Biserică și Școală, — nu oficială, — ci familiară, putem anticipa cu certitudine, că nu se mai întâmplă ca autoritatea școlară să ia sub aripile sale pornirile anarhice și comuniste ale unor tineri înveninați de dușmanii noștri, ci se va preveni această cangrenă prin mijloacele mai eficace, luate de comun acord (literatură aleasă, con-

ferințe religioase, teatru educativ, sport cumpănit etc...). Între aceste două instituții e necesară o unitate de vederi în materie de educație cari să aibă temei în *morala creștină*. În felul acesta școala va fi scutită de dezastre, ca cel semnalat la începutul articolului, iar un câștig în plus va fi și producerea unui reviriment al vieții noastre sociale, morale și politice.

Pr. ION BUNEA-Năsăud.

PREOȚII DIN MUNȚI

Despre acești preoți ascunși prin văi și văgăuni de munți aș vrea să înșir câteva vorbe. Nu vorbe mari și pline de laudă, ci un cuvânt, de reală prețuire a muncii lor în ogorul Domnului.

Se știe de toată lumea, că pastorația la munte e grea și anevoioasă. A recunoscut-o însuș Prea Sfințitul nostru Episcop cu ocazia sfințirii bisericii dela Orăști.

În aceste regiuni preotul numai cu mari eforturi și multă oboseală poate satisface conștiințios nevoile sufletești ale enoriașilor săi. Și nu e de mirare, căci pentru a putea cerceta câte un creștin, pentru a-i satisface o trebuință sau alta, ai nevoie, în unele cazuri, de câte o zi întreagă de drum.

Și apoi nu drum bun și drept, ci stânci și dealuri de pe muchea cărora cam greu îndrăznești să privești la cei de jos.

E drept, aceste înălțimi deschid ochiului perspectiva și peisagiul natural de o rară frumusețe, care pe omul fin și poet îl pot fermeca și inspira. Dar pe noi, pe noi amărății de preoți aceste înălțimi ne amănesc deadreptul, fiindcă avem conștiința realității de jos.

Cum se descifrează această realitate de jos? Foarte simplu: pe deoparte, o populație săracă și nevoiașă, pe de altă parte, o biserică și mai săracă și nevoiașă.

Cred că nu e o descoperire nouă să spunem, că parohiile din munți nu sunt înzestrate cu nici o palmă de pământ. Că unele din aceste parohii abia își mai duc existența susținându-se de multe ori doar cu salariul preotului.

Dar iată alt ceva vrem să semnalăm prin aceste rânduri, și anume: de câțva timp un fenomen curios a luat naștere în rândurile preoților din Munți.

Și în ce constă acest fenomen? Constă în faptul că o serie întreagă din preoții buni, cari au fost trimiși pe aceste meleaguri, nici n'au făcut bine cunoștință cu muntele și încep să plece spre alte locuri mai bune și mai la țară. Și e firesc să fie așa. Și eu aprob plecarea acestor preoți spre alte locuri mai bune. O aprob fiindcă văd și știu situația tragică a acestor parohii de munte. Ori cărui preot cu familie, în actualele condițiuni, îi este imposibil să poată trăi și susține familia numai cu mizerabilul salariu dela Stat, în aceste parohii de munte.

Cu durere trebuie s'o spunem că fruntașii noștri politici n'au arătat nici o umbră de interes pentru consolidarea materială a acestor parohii de munte.

Din calculele lor pur electorale au eșit de mult preocupările religioase și morale. Până atunci Biserica și conducătorii ei să vegheze, căci după ce aceste parohii se golesc de preoți buni și zeloși, se umplu de sectari și alți rătăciți, cari aduc destrămarea credinței strămoșești și pustiirea moralei din viața satului de munte.

GR. TRIMBIȚAȘ, preot.

„Ferice de cel ce îngrijește de cei săraci; căci în ziua nenorocirii Domnului îl izbăvește. Domnul îl păzește și-l ține în viață. El este fericit pe pământ și nu-l lasă la bunul plac al vrăjmașilor lui.” Psalmul 41, 1-2.

Un frumos exemplu bisericesc.

Supremul postulat social creștinesc este iubirea de aproapele și mila față de cei avizați la ajutorul nostru. Căci cei mai aproape de inima lui Hristos au fost totdeauna cei săraci și cei mici. Pentru ei și pentru a-i ajuta pe ei a trăit și a viețuit, dându-se drept jertfă a milei, El care a fost pildă fără de seamă a bunătații și a înfrățirii desăvârșite.

Pe urmele acestea pășește de zece ani de zile biserica ortodoxă parohială, condusă de protopopul N. Vasile. Dela altarul acestei biserici din Cluj, an de an răsună îndemnul să ne iubim unii pe alții și să ne ajutăm într-o frățească solidaritate în toată vremea, dar mai ales la Crăciun, această sărbătoare a păcii și a bunei înțelegeri dintre oameni.

Glasul acesta a fost totdeauna ascultat, dar mai ales în acest an a avut un răsunet deosebit de rodnic. Fiii bisericii cu toată căldura inimii lor înțelegătoare au căutat să răspundă acestei chemări și astfel în ajunul Crăciunului vechea biserică ortodoxă din Cluj a fost aproape neîncăpătoare pentru mulțimea adunată, deoparte inimi caritabile iar de altă parte oameni avizați la obolul public.

La orele 9 dimineața protopopul a slujit sfânta liturghie, după care a rostit un cuvânt de nobil îndemn și către cei bogăți și către cei săraci, arătând că acestea sunt adevăratele fapte prin care se întărește solidaritatea și respectul dintre oameni.

Cu acest prilej a împărțit ajutoare în bani și haine la 15 elevi de școală, iar bani, alimente și haine la 52 de familii.

Au contribuit cu bani următorii: Banca Centrală 500 Lei, Industria Sârmei 500 Lei, dna Mina dr. Grigoriu 300 Lei, dna Mândica dr. Pop 200 Lei, dr. Remus Pașca 200 Lei, dr. Laurian Gabor 200 Lei, dr. D. Bratu 150 Lei, dr. A. Gociman 200

șuferință. Neprimind încă nici o donațiune sau subvenție, care să constituie baza fondurilor, atât de necesare oricărei activități serioase, am fost duși exclusiv la cotizațiile membrilor. Cum ele se plătesc destul de neregulat și într-o minimă măsură, era fatal să ne vedem stânjeniți în munca noastră, atât la centru cât și în Eparhii, renunțând cu părere de rău la o serie de proiecte și acțiuni indispensabile afirmării noastre. Din pricina aceasta stagnează și *Biblioteca centrală*, ajunsă numai la 10 broșuri, trimise în mii de exemplare secțiilor Eparhiale, fără a fi primit contravaloarea lor de peste 132.000 Lei din care să plătim cheltuielile de tipar și să continuăm editura.

Atrăgând atențiunea Congresului general asupra acestui fapt important, apelăm din nou și cu toată căldura la membrii noștri ca să-și achite taxele, dealtfel așa de mici, spre a putea răspunde obligațiilor esențiale ale FOR-ului.

III.

Dar pe lângă munca de organizare și propagandă, FOR-ul a trecut și la alte acțiuni speciale, dictate de o parte de interesele actuale ale Bisericii și neamului, de alta cerute imperios de angajamentele ce ni le-am luat prin hotărârile congreselor noastre anuale.

Astfel am participat activ, prin membrii noștri la întregirea scaunelor episcopale vacante în Mitropolia Ardeleană, cu satisfacția de a le vedea

ocupate de către Ierarhi luminați și destoinici în cari ne punem cele mai alese nădejdi, am colaborat din plin la soluționarea problemelor importante puse în corporațiunile reprezentative ale Bisericii, ne-am afirmat în manifestările naționale, antirevizioniste și anticomuniste, pornite din inițiativa altor așezăminte patriotice, contribuind astfel la marea operă de consolidare a Statului întregit.

Dându-ne seama de rolul covârșitor al *Fundațiunii Gojdu* în pregătirea generațiilor de mâine, am pus la cale și în anul acesta în Dumineca ortodoxiei întruniri populare prin toate parohiile, cerând ca extradarea ei de către Budapesta să nu mai întârzie o clipă. Nu de mult am primit asigurări formale din partea guvernului, că tratativele sunt terminate și în scurtă vreme Fundațiunea va reintra în patrimoniul nostru național. În același timp continuăm a stăruii și pentru aducerea osămintelor neuitatului binefăcător dela Budapesta la Oradea, unde Casa națională și secția FOR-ului, animate de distinsul cărturar dl *Teodor Neș* strâng cu hărnicie fondurile pentru înălțarea unui monument vrednic de amintirea strălucitului mecenat. Facem și cu acest prilej un călduros apel către toți foștii bursieri ai Fundațiunii Gojdu să-și dea ofranda lor bucuroasă, ca o dovadă de înțelegătoare recunoștință și frumoasă solidarizare cu actele națiunii.

Păstrând neștirbită convingerea, că *Acordul*

dela Vatican din 1932 păgubește profund interesele noastre de Stat, am dus înainte lupta împotriva lui, organizând tot la Dumineca ortodoxiei întruniri de protestare în cuprinsul Mitropoliei întregi. Moțiuni, acoperite de sute de mii de semnături, au fost expediate Ministerului de Externe, cerându-i-se și de astădată denunțarea imediată atât a Acordului, cât și a *Concordatului* însuși, acest izvor principal al situației privilegiate create catolicismului unguresc în dauna ortodoxiei românești. Indiferența factorilor competenți nu ne-a descurajat de loc, din potrivă ea ne îndeamnă să perseverăm cu aceeași hotărâre în lupta noastră, până când izbânda va sosi deplină și neîndoelnică.

Vom sublinia în acest loc concursul larg și prețios ce ni l-a dat preoțimea noastră, ca de altfel în toate eforturile FOR-ului, fapt care nu numai că o onorează atât de mult, dar îi dă dreptul ei iubirea și sprijinul nostru cald atât în apostolia ei spirituală, cât și la înfăptuirea justelor sale revendicări de ordin material. Mizeria în care sunt ținuți de Stat cei mai buni slujitori ai neamului, tratamentul vitreg ce li se aplică de ani de zile, ne obligă să fim alături de ei, căci susținându-i cu însuflețire facem să triumfe însuș prestigiul Bisericii dominante, atât de scump tuturor ortodocșilor.

(Va urma)

Cetiți și răspândiți „Viața Ilustrată”

Lei, dna și dl Vulpescu 200 Lei, Banca de Credit 200 Lei, iar câte 100 Lei dr. O. Sglimbea, V. Ilescu, dna Elena Vaida-Voevod, dna Irina dr. Stanca, d-na dr. Teposu, dr. Saragea, dna dr. Fabius, dr. A. Gavruș, dna V. Mănescu, Ing. N. Mețeș, dr. Gh. Moroianu, dna V. Lapedatu, prof. Gh. Iuga, dna Zina Martalogu, dna Fl. Pop, dr. I. Radu, dr. P. Mețeș, dna Iulia Ranta, dr. Danico, dna Maria Riga, V. Cristea, dna Maria dr. Telia, dna L. Iacob, prof. dr. Negru, dna Colfescu, dna Maria Șerban, dr. V. Ancușă, D. Goga, dr. I. Aleman, dr. A. Popa, R. Cionca, C. Rațiu, I. Danilescu, dr. Baroni, dr. Michail, Remus Cioflec, M. Ionescu, dna și dl Batuca, dr. O. Costea, I. Brătescu, iar sub unasută de Lei mulți alții. S'a adu-

nat o mare cantitate de alimente și haine dela particulari și diferite prăvălii. Astfel s'a împărțit în bani suma de 13.361 Lei, iar în materiale în valoare de 15.000 Lei.

Un deosebit merit și-au făcut cu adunarea acestor daruri dnele Mina dr. Grigoriu, Cojocăru, prof. Florica Gheorghe, Veturia Vasu, Ver. Cozia, Pascu și Anca.

În acelaș timp s'au împărțit ajutoare la fel la bisericile parohiale din celelalte parohii ortodoxe din Cluj și astfel acțiunea întreprinsă a putut aduce mare mângâiere în ne-numărate case românești.

Bucuria sădită astfel în aceste familii e fără îndoială cea mai frumoasă răsplată pentru jertfa adusă de cei cari au contribuit cu ajuto- rii lor.

INFORMAȚIUNI

P. S. Episcop Nicolae la liceul Gh. Barițiu. Miercuri P. S. nostru Episcop Nicolae și-a început vizitele canonice la liceul de băieți Gh. Barițiu din Cluj. Directorul dl Mircea P. Prișcu împreună cu toți profesorii l-au primit în sala profesorală, apoi a trecut în sala de gimnastică, unde îl așteptau toți elevii școlii, intonând „Întru mulți ani Stăpâne“. Dl director M. Prișcu a salutat în cuvinte însuflețite pe P. S. Episcop, asigurându-l, că educația elevilor se face în spiritul Bisericii. P. S. Episcop Nicolae își exprimă mulțumirea pentru conducerea și creșterea bună ce se dă școlarilor, îndemnându-i să păstreze totdeauna legăturile sfinte cu Biserica strămoșească. La sfârșit s'a cântat „Pe-al nostru steag e scris unire.“

Pentru terminarea Catedralei. Catedrala Clujului, ridicată prin râvna Episcopului Nicolae Ivan și a distinșilor săi colaboratori a fost sfințită în prezența M. S. Regelui Carol II, dar ea nu e pe deplin terminată.

P. S. Episcop Nicolae Colan a moștenit catedrala neterminată și o datorie de 3 milioane. Lipsește o parte din iconostas, lipsește zugrăveala, lipsește caloriferul și chiar o parte din lucrările de pietrărie.

P. Sf. Sa, prin mari jertfe materiale, a ajuns să achite datoria moștenită.

Acum urmează să se înceapă munca pentru terminarea catedralei.

P. S. Sa a lansat un apel către toți credincioșii, pentru a se aduna banii necesari terminării catedralei.

Catedrala Clujului e coloana de granit, e trofeul de biruință închinat amintirii celui mai important eveniment din trecutul românesc — cucerirea

Ardealului — și consacrată Prea Curatei Fecioare Maria. Terminarea ei, înseamnă un motiv de mândrie creștinească și națională. Lipsa zugrăvelii, produce un vid în sufletul credinciosului, obișnuit să vadă exteriorizat în forme artistice, ceea ce trăiește el pe plan spiritual. Ar fi de dorit ca zugrăveala să se facă cât mai artistic și în stil românesc.

Pomenirea lui Parteniu Cosma. Asociația Profesorilor dela Academia de Înalte studii comerciale și industriale din Cluj, comemorează o sută de ani dela nașterea lui Parteniu Cosma. În cadrul Extensiunii academice, dl prof. I. Mateiu va vorbi despre marele economist Joi 11 Februarie a. c. ora 6 p. m., în sala festivă a Academiei comerciale. Tot atunci se vor distribui și premiile pentru cele două biografii scrise de doi studenți ai Academiei despre regretatul Parteniu Cosma, una din cele mai strălucite figuri ale Bisericii noastre ortodoxe.

Preoții și consiliile comunale. S'a discutat dacă preoții pot fi aleși în consiliile comunale. Pentru înlăturarea îndoelilor, Consiliul central bisericesc a dat următorul comunicat: „În temeiul legii administrative Ministerul de Interne a dispus a se face alegerile comunale arătând că preoții și învățătorii pot fi aleși membri în consiliile comunale. Consiliul central bisericesc în ședința delegației sale permanente dela 29 Ianuarie c. constată că este în interesul obștesc și al Bisericii, ca preoții să fie aleși membri în consilii, unde să contribuie cu luminile lor în mod desinteresat la norocoasa rezolvire a chestiunilor ce se prezintă, și la conducerea intereselor comunale în înțeles creștin, românesc și patriotic. De sine se înțelege că nu pot primi a fi primari, ajutoari de primari, casieri, secretari sau în alte locuri de gestio-

nari, locuri declarate incompatibile prin art. 3, al. j) și 33 din „regulamentul disciplinar.“

Cazul ordinarului dela Baia-mare. Săptămâna trecută, Senatul a avut o ședință furtunoasă, provocată de Păr. episcop unit Al. Russu dela Baia-mare care a atacat guvernul pentru biserica sf. Înviere din Suceava. Se știe, că această biserică fiind o ctitorie a soției lui Petru Reș, a fost luată din mâna rutenilor uniți și redată Mitropoliei Bucovinei, ca veche proprietară a ei. Felul nenorocit cum a pus problema Păr. episcop Russu, modul provocator cum a dezvoltat-o, apărând pe Habsburgii catolici pentru această răpire, au provocat răspunsurile necruțătoare ale dlui ministru V. Iamani și N. Iorga. Marele istoric i-a adresat cuvinte grele în aplauzele Senatului revoltat.

Este profund regretabil, că s'a ajuns aici dintr'o elementară lipsă de tact și deferență. A încercă să aperi un vicar rutean iredentist și samavolnicile lui Iosif II. contra Românilor în Senatul României, constituie o gravă deviere dela demnitatea națională. Și astfel se explică reacțiunea, care a venit promptă și nemiloasă. Preoțimea Capitalei și Societatea femeilor ortodoxe, luând cunoștință de cele întâmplate, a votat următoarea Moțiune:

„Preoțimea Capitalei și Societatea Ortodoxă Națională a Femeilor Române, luând cu mulțumire act de atitudinea patriotică a Maturului Corp, față de purtarea jignitoare a Vicarului rutean și de solidarizarea neromânească a episcopului unit Rusu, omagiază cu recunoștință Senatul, Onoratul Guvern și pe d. profesor N. Iorga pentru această ținută creștinească, ortodoxă și românească.

Totodată relevă că astfel de manifestări sunt urmarea firească a Concordatului cu Roma, împotriva căruia conștiința ortodoxă română a țării a reacționat la vreme dar fără a i se da ascultare.

Preot Ec. Georgescu
Alexandrina Gr. Cantacuzino“.

La „Convorbiri Literare“. Menționăm într'un alt număr al revistei noastre că în Convorbiri a apărut recenzia foarte anti-ortodoxă a cărții „Acțiunea Sfântului Scaun în România de acum și totdeauna“ de M. Theodorian-Carada, semnată de I. G. (clarisimul Ioan Georgescu, celebru prin falsificarea numelui Mitropolitului Vasile Suciuc la broșura sa despre „Gheorghe Lazăr“). (Convorbiri Literare, 1936, An. LXIX, p. 402). Atitudinea aceasta anti-ortodoxă a revistei a revoltat chiar și pe colaboratori. D-nii Nicolae Roșu, Radu Gyr, Anton Balotă, Constantin-Stelian, Augustin Z. Popescu, membrii ai comitetului de conducere s'au retras dela acest loc onorific. Cu timpul dl prof. Al. Tzigara-Samurcaș, va ajunge să aibă numai colaborarea clarisimului creator de apocrife și riscă să-și piardă cetitorii.

E dureros că se întâmplă astfel de lucruri, chiar la o revistă așa de importantă.

Minoritățile din Ungaria. Guvernul maghiar duce o campanie violentă contra minorităților, silindu-le să se lapede de legea și limba lor.

Germanii, cari numără vr'o jumătate de milion de suflete, sânt îndeosebi țânta acțiunii lor condamnabile. Șeful lor Iacob Bleyer, fost profesor la Universitatea din Budapesta a suferit anii trecuți un martiriu dureros. De curând a fost aruncat în temniță secretarul asociației germane de acolo, Franz Bosch, pentru că a scris un articol contra maghiarizării numelor. Presa din Germania condamnă în termeni de revoltă această prigoană barbară, La Berlin s'a tipărit o marcă cu fotografia lui Bosch, iar în jurul ei s'a scris: „Cine nu-și cinstește numele părinților, nu e vrednic nici de strămoșii săi. Politică minoritară ungurească.“ Aceste mărci au fost trimise în milioane de exemplare prin toată lumea, spre a se cunoaște civilizația ungarilor revizionisti.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 555/1937.

Comunicat.

Aducem la cunoștința clericilor absolvenți cari sunt în restanță cu examenul de calificare că în mod excepțional li s'a aprobat un termen extraordinar pe ziua de **Luni 8 Martie** având până atunci să prezinte cererile însoțite de toate documentele convenite consiliului nostru eparhial.

Cluj, la 3 Februarie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 569/1937.

Comunicat.

În București se editează revista „Cursurilor și Conferințelor“ cu un bogat material științific, religios și cultural sub direcția dlui prof. Gh. Petruț. O recomandăm preoților noștri cari au posibilitatea să o aboneze.

Costul abonamentului 500 Lei anual, Adresa București III. Strada Tunari 15.

Cluj, la 1 Februarie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 88/1937 Of. prot. (1) 2—3.

CONCURS

Cu aprobarea Prea Vener. Consiliu Eparhial sub Nr. 7845/1936 din 22 Dec. 1936, pentru ocuparea postului de *capelan cu drept de succesiune* lângă preotul Gh. Buda, în parohia de cl. III-a *Ungureni*, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Re-nașterea“.

1. Capelanul va îndeplini toate agendele parohiale și serviciile preoțești, având următoarele beneficii:

a) 4½ jug. sesiune, pășune de deal.

b) dela toate serviciile preoțești taxa jumătate statorită în procesul verbal al consiliului parohial din 20 Ianuarie 1937.

Salar dela Stat nu are.

Concurenții având aprobarea P. S. S. episcopului și cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie pentru cunoașterea împrejurărilor.

Cererile împreunate cu documentele convenite se vor înainta oficiului protopopesic al Lăpușului.

Tg.-Lăpușului, la 20 Ian. 1937.

Oficiul protopopesic în înțelegere cu Consiliul parohial ortodox român din Ungureni.

Ștefan Gheție, protopop.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.